JANČO Štefan. ***Advokát Pavol Országh Hviezdoslav.*** **Bratislava: Slovenská advokátska komora, 2013. 168 s. ISBN 978-80-971218-0-8.**

Pavol Országh Hviezdoslav, jeden z najslávnejších slovenských básnikov prelomu 19. a 20. storočia, bol a je v právnických kruhoch známym aj pre svoju advokátsku činnosť. Slovenská advokátska komora si zaumienila predstaviť túto slovenskú osobnosť aj z tejto strany jeho bohatého života a ponúknuť širšej verejnosti obraz P. O. Hviezdoslava ako advokáta.

Monografickú prácu o Országhovej advokátskej činnosti napísal pred takmer tridsiatimi rokmi JUDr. Štefan Jančo a pomerne dlhý čas ostala v rukopisnej podobe. Pri jej písaní vychádzal z viacerých primárnych prameňov nachádzajúcich sa hlavne v Múzeu Pavla Országha Hviezdoslava v Dolnom Kubíne. Tie pozostávali predovšetkým z rôznych advokátskych spisov mapujúcich jednotlivé prípady, v ktorých bol Országh priamo zaangažovaný. Na základe ich analýzy nám Jančo predstavuje v prvom rade charakter jednotlivých právnických prípadov, ďalej štruktúru klientely a právnych vecí, v tom čase tvoriacich gro právnickej práce, a rovnako aj život advokátov v predmetnom období.

Právnické vzdelanie a prax boli v uvedenom časovom období veľmi uznávané a mnohí advokáti patrili medzi intelektuálnu elitu slovenského národa. Nie je vôbec tajomstvom, že množstvo osobností, angažujúcich sa v politike či kultúre, patrilo k popredným slovenským advokátom.

Právnická činnosť Pavla Országha Hviezdoslava bola spätá hlavne s oravským regiónom (aj keď istý čas vykonával svoju prax aj v Martine a Senici). V 70. rokoch 19. storočia začal pracovať najprv ako právnický koncipient, neskôr ako podsudca v Dolnom Kubíne a advokát v Námestove. Prostredníctvom svojej práce bol úzko prepojený s obyvateľstvom Oravy. Pomáhal riešiť občianskoprávne veci, dedičské a rodinné záležitosti, rovnako ako aj otázky trestného práva. Autor publikácie dosť podrobne popisuje jednotlivé prípady, ktoré objavil pri výskume právnických listín, odvolávajúc sa na relevantné zdroje.

Z nášho pohľadu najzaujímavejšou je pasáž, kde sa Štefan Jančo pokúsil, a podľa nášho názoru dosť úspešne, vysvetliť vplyv Hviezdoslavovej profesie na jeho literárnu tvorbu. Uvádza tu konkrétne prípady, resp. úryvky najslávnejších diel i tých menej známych. Právnická prax Pavla Országha mu napr. pomohla dosť detailne opísať súdny proces

v Hájnikovej žene. Podľa Janča v nej „Hviezdoslav ako najlepší realistický maliar presne volenými slovami opísal celé pojednávanie na sédrii v trestnej veci proti Michalovi Čajkovi pre zločin vraždy“ (s. 97). Advokátstvo a s tým súvisiaca práca s ľudom sa prejavilo aj v niektorých konkrétnych veršoch básní Bútora a Čútora, Susedia, Deľba dedičstva, Ežo a Gábor Vlkolinský či iných. V Krvavých sonetoch našiel Štefan Jančo Hviezdoslavom zakomponované myšlienky z medzinárodného práva o pravde, mieri, pokoji a nenávisti proti vojne.

Pavol Országh Hviezdoslav bol z pohľadu Štefana Janča nielen dobrým básnikom, ale tiež prvotriednym právnikom – advokátom. K takémuto tvrdeniu dospel na základe analýzy 494 listín z Advokátskej kancelárie P. O. Hviezdoslava v Námestove z rokov 1879 – 1900, ktoré sú momentálne súčasťou zbierky Oravského múzea v Dolnom Kubíne. Z analýzy ďalších primárnych zdrojov, hlavne korešpondencie, Jančovi vyplynulo, že právnická prax však bola Hviezdoslavovi skôr na ťarchu, nakoľko mu zaberala čas potrebný pre jeho literárnu tvorbu. Napriek tomu vykonával svoju prácu zodpovedne a odborne.

Jedným z hlavných zámerov Štefana Janča bolo predstaviť vo svojej knihe, akým spôsobom a do akej miery vplývalo právo na Hviezdoslavovu tvorbu poézie a rovnako aj, ako mu slúžilo pri jeho živobytí. Predmetnej monografickej práci sa dostatočným spôsobom podarilo vykresliť túto časť života popredného slovenského básnika a je zaujímavým doplnením poznatkov o jeho bohatom živote. Kvalitu knižného spracovania rukopisu Štefana Janča dopĺňa bohatá obrazová príloha zaradená na záver tejto publikácie.

Peter Kovaľ